

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

ΝΙΚΟΣ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗΣ
Πρόεδρος Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΚΡΟΑΣΗ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΜΕ ΘΕΜΑ ΤΗΝ «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ»

Η Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διοργάνωσε την Τετάρτη 11 Απριλίου στις Βρυξέλλες, έπειτα από πρωτοβουλία του Νίκου Σηφουνάκη, Δημόσια Ακρόαση με θέμα την «Προστασία της Πολιτιστικής Κληρονομιάς στην Κύπρο».

Η ιδέα για την πραγματοποίηση της δημόσιας ακρόασης προήλθε έπειτα από επίσημη επίσκεψη αντιπροσωπείας της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας στην Κύπρο τον Ιούνιο του 2006 κατά την οποία οι ευρωβουλευτές ενημερώθηκαν για την κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει μεγάλο μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς της Μεγαλονήσου, και κυρίως τα χριστιανικά της μνημεία, εξαιτίας της τουρκικής εισβολής και κατοχής.

Στόχος της δημόσιας ακρόασης ήταν αφενός να καταδείξει την εγκατάλειψη, καταστροφή και λεηλασία των ιστορικών μνημείων της κατεχομένης Κύπρου και αφετέρου να αναζητήσει λύσεις για την προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού μέσω της κοινής προσπάθειας των δύο κοινοτήτων.

Οι ειδικοί που προσεκλήθησαν προκειμένου να καταθέσουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους σχετικά με την καταστροφή και λεηλασία των μνημείων της Κύπρου είναι οι:

- Βάσος ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗΣ, Καθηγητής Αρχαιολογίας, Διευθυντής του Ιδρύματος Λεβέντη και πρώην Διευθυντής του Τμήματος Αρχαιοτήτων Κύπρου (1963-1989)
- Δημοσθένης ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ, Ιερέας και Διδάκτωρ Θεολογίας, συγγραφέας βιβλίων σχετικά με την καταστροφή των εκκλησιών στην κατεχόμενη Κύπρο
- Έντουαρντ Ο' ΧΑΡΑ, Βρετανός βουλευτής, Γενικός Εισηγητής της Κοινοβουλευτικής Συνέλευσης του Συμβουλίου της Ευρώπης για την πολιτιστική κληρονομιά
- Ντενίς ντε ΚΕΡΓΚΟΡΛΕ, Αντιπρόεδρος της Europa Nostra, Πανευρωπαϊκής Ομοσπονδίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς

- Μίκαελ ΓΙΑΝΣΕΝ, Αμερικανίδα δημοσιογράφος και συγγραφέας του βιβλίου «Πόλεμος και Πολιτιστική Κληρονομιά: Η Κύπρος μετά την τουρκική εισβολή του 1974»

- Κλάους ΓΚΑΛΛΑΣ, Γερμανός ιστορικός και συγγραφέας ο οποίος έχει ασχοληθεί επισταμένα με την καταστροφή και λεηλασία της πολιτιστικής κληρονομιάς στην Κύπρο

Όπως τόνισε μεταξύ άλλων ο Νίκος Σηφουνάκης στην εισαγωγική του ομιλία:

«Σημαντική τομή στην ιστορική και πολιτισμική συνέχεια της Κύπρου αποτελεί η τουρκική εισβολή του 1974 η οποία δεν είχε μόνο ως συνέπεια την πλήρη διχοτόμηση του νησιού και την απόλυτη ρήξη των δεσμών ανάμεσα στις δύο μεγαλύτερες κοινότητες, τους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους, αλλά ήταν εξίσου επιζήμια και καταστροφική και για τον πολιτισμό της Μεγαλονήσου.

Η πολιτιστική κληρονομιά ενός τόπου ποτέ δεν παραμένει άθικτη μετά την εισβολή ξένων στρατευμάτων. Έτσι και στην Κύπρο, αμέσως μετά την εισβολή, ξεκίνησε η εγκατάλειψη, καταστροφή και λεηλασία των αρχαιολογικών και κυρίως των χριστιανικών της μνημείων.

Πολλές εκκλησίες χρησιμοποιούνται σήμερα ως τζαμιά, αποθήκες, στρατιωτικές εγκαταστάσεις ή ακόμη και καζίνο, ενώ εκατοντάδες άλλες έχουν λεηλατηθεί ή έχουν σκόπιμα καταστραφεί ή κατεδαφιστεί. Εξαιτίας της δράσης των αρχαιοκάπηλων, ιστορικά μνημεία του κυπριακού πολιτισμού έχουν λεηλατηθεί και ανεκτίμητοι θησαυροί από εκκλησίες και μοναστήρια έχουν βρεθεί στο έλεος των λαθρεμπόρων τέχνης.

Βασική λειτουργία του πολιτισμού είναι να ενώνει και όχι να χωρίζει τους λαούς. Η σημερινή δημόσια ακρόαση επιδιώκει να καταδείξει με νηφαλιότητα τα προβλήματα και να αναζητήσει λύσεις με σεβασμό σ' ολόκληρο το φάσμα του Κυπριακού πολιτιστικού αποθέματος χωρίς να κάνει διαχωρισμούς ανάμεσα σε αρχαία, χριστιανικά, ισλαμικά ή άλλα μνημεία. Στόχος είναι να μην εξαντληθούμε απλά στη διαπίστωση των προβλημάτων, αλλά να συμβάλλουμε στην προστασία της Κυπριακής πολιτιστικής κληρονομιάς αναζητώντας λύσεις και διατυπώνοντας προτάσεις. Η προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου θα πρέπει να πηγάζει από την κοινή θέληση των δύο κοινοτήτων».

Κατά τη διάρκεια της δημόσιας ακρόασης οι ομιλητές κατήγγειλαν την εδώ και 33 χρόνια λεηλασία των εκκλησιών στην κατεχόμενη Κύπρο. Σπάνιες εικόνες έχουν κλαπεί, μοναδικής αξίας αγιογραφίες και μωσαϊκά έχουν τεμαχιστεί και έχουν φυγαδευτεί στο εξωτερικό από ένα διεθνές κύκλωμα λαθρεμπορίας που τροφοδοτεί με πολύτιμα αντικείμενα τις αγορές της Ευρώπης και της Αμερικής.

Συνοψίζοντας τα συμπεράσματα της Δημόσιας Ακρόασης ο Πρόεδρος της Επιτροπής Πολιτισμού και Παιδείας Νίκος Σηφουνάκης απαρίθμησε τις προτάσεις που κατατέθηκαν. Συγκεκριμένα:

- Να αναλάβει η Γερμανίδα Καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ, η οποία έχει την προεδρία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, πρωτοβουλία ώστε να επιστραφούν τα 40

κιβώτια με 8.000 έργα τέχνης (ψηφιδωτά, εικόνες, τοιχογραφίες) κλαπέντα από 46 εκκλησίες της κατεχόμενης Κύπρου από τον διαβόητο Τούρκο αρχαιοκάπηλο Αιντίν Ντικμέν. Τα αντικείμενα αυτά βρίσκονται εδώ και 10 χρόνια σε αποθήκες στο Μόναχο και παρά την απόφαση του δικαστηρίου του Μονάχου δεν έχουν ακόμα επιστραφεί στην Κυπριακή Δημοκρατία.

- Μέρος της οικονομικής βοήθειας της ΕΕ που προορίζεται για τα κατεχόμενα να διατεθεί για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς του νησιού.

- Να δημιουργηθεί επιτροπή αποτελούμενη από μέλη των δύο κοινοτήτων για την επιτόπου εξέταση της κατάστασης και τη διαχείριση των προσπαθειών διάσωσης και αποκατάστασης των μνημείων.

- Να πραγματοποιηθεί έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με φωτογραφίες εκκλησιών και αντίγραφα από κλεμμένα κειμήλια έτσι ώστε να απεικονιστεί η κατάσταση των μνημείων στα κατεχόμενα όπως ήταν πριν και μετά την εισβολή.

- Τέλος, να υπάρξει ψήφισμα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς της Κύπρου.